

๓.๑๑ โครงการพหุสัมพันธ์ระหว่างคนกับไก่ระยะที่ ๒ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินำโดยอาจารย์โนโนมิยา ฟูมิฮิโตะ แห่งญี่ปุ่น ภายใต้พระราชูปถัมภ์ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ผู้ถวายรายงาน : นายไพรัช ธัชยพงษ์)

๑. ความเป็นมา

เจ้าชายอากิฮิโตะทรงก่อตั้งสมาคม Biosophia Studies เพื่อดำเนินการศึกษาและวิจัยความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวโยงระหว่างความเชื่อของมนุษย์กับหลักการวิทยาศาสตร์ ในเรื่องวิวัฒนาการของไก่ป่ามาเป็นไก่บ้านหรือไก่ชน และได้เคยนำความเกี่ยวกับเรื่องนี้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงคราวเสด็จเยือนไทยเมื่อปี ๒๕๔๔ ต่อมาได้เสด็จเยือนประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๗ - ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ เพื่อเข้าเฝ้าถวายพระพรสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ และกราบบังคมทูลขอพระราชทานอนุญาตเพื่อทำการศึกษาเรื่องพหุสัมพันธ์ระหว่างคนกับไก่ในประเทศไทย

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับเป็นองค์อุปถัมภ์การดำเนินงานของสมาคมฯ ทางด้านประเทศไทยและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศาสตราจารย์ ดร.ไพรัช ธัชยพงษ์ นำนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ของประเทศไทย เข้าร่วมศึกษาวิจัยในโครงการดังกล่าว เจ้าชายอากิฮิโตะพร้อมด้วยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเรื่องไก่จากมหาวิทยาลัยโตเกียว ๔ คน ทรงทำแผนครั้งแรกร่วมกับคณะนักวิจัยไทยใน พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อจะได้เสด็จมาทรงค้นคว้าศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในประเทศไทยด้วยพระองค์เองในปี ๒๕๔๗ - ๒๕๔๘

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในงานเปิดตัวหนังสือ “Chicken and Humans in Thailand: Their Multiple Relationships and Domestication” ณ สยามสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๓ นับเป็นการสรุปงานวิจัยระยะที่ ๑ (ซึ่งแผนเดิมกำหนดไว้ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๐) และระยะที่ ๒ ระหว่างพฤศจิกายน ๒๕๕๕ - มีนาคม ๒๕๕๙ (๓ ปีเศษ) ขณะนี้รอทำหนังสือรายงานสรุป

๒. ผลการดำเนินงาน

๒.๑ การดำเนินงานที่ผ่านมา ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓

ปี ๒๕๖๑ โครงการวิจัยพหุสัมพันธ์คนกับไก่ระยะที่ ๒ (HCMR II) วางแผนจัดทำความร่วมมือกันระหว่างไทยและญี่ปุ่น โดยที่ผ่านมามีการประชุมคณะนักวิจัยในโครงการ HCMR II เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรมบลิสตัน สุวรรณ พาร์ควิวกทม. โดยนักวิจัยไทยและญี่ปุ่นได้ประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณารูปแบบ และโครงร่างในการจัดทำหนังสือสรุปผลการดำเนินโครงการ HCMR II มีกำหนดการจัดพิมพ์ให้แล้วเสร็จภายในธันวาคม ๒๕๖๒

ปี ๒๕๖๒ นักวิจัยไทยได้ประชุมร่วมกัน เพื่อรวบรวมบทความตามที่ได้จัดทำร่าง หนังสือสรุปผลการดำเนินโครงการ HCMR II จำนวน ๒ ครั้ง แต่ทางญี่ปุ่นยังไม่ส่งเนื้อหาบทความมาให้เพิ่มเติมจากข้อมูลเดิมที่เคยมี (ทางไทยได้ประสานติดต่อนักวิจัยญี่ปุ่นไปแล้วหลายครั้ง)

ปี ๒๕๖๓ ฝ่ายไทยซึ่งได้รวบรวมข้อมูลในส่วนของตนไว้แล้วจึงได้รวบรวมเนื้อหาเท่าที่ได้จัดทำเป็นหนังสือ Chicken and Human Relationships in Monsoon Asia ไปก่อนและได้ร่วมเล่นเกมทายทายสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓

Chapters	Contents	Author
Chapter XII <u>Japanese Author</u>	Current State of Fighting-cock Husbandry: The Case of The Mien Society in Northern Thailand	Takashi Musuno and Kazunobu Ikeya
Chapter XIII <u>Thai Author</u>	Thai Indigenous Chicken Production and Protein Source for People	Darunee and Ong-ard

๖

หมายเหตุ : กลุ่มสีเทาคือบทความที่นักวิจัยไทยเขียนเนื้อหาทั้งหมด ๖ เรื่อง
 หมายเลข ๑ ๒ ๔ ๕ คือเนื้อหาที่พิมพ์เผยแพร่แล้ว
 หมายเลข ๓ และ ๖ คือเนื้อหาที่ยังไม่ได้เผยแพร่

๒.๓ การดำเนินงาน ปี ๒๕๖๔ การเผยแพร่บทความของนักวิจัยไทย ๖ เรื่อง (ณ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๔)

Chapters	Contents	Author	Publish
Part II History of Human-Chicken Interactions in Thailand			
Chapter VII	Chickens in Prehistory of Thailand	Rasmi	ตีพิมพ์ร่วมกับ Endo (นักวิจัยญี่ปุ่น) ชื่อเรื่อง The history of chicken and other bird exploitation in Thailand: Preliminary analysis of bird remains from four archaeological sites ในวารสาร International Journal of Osteoarchaeology ฉบับที่ ๒๙ ปี ๒๐๑๙ หน้า ๑๘๑-๓๖๐ (https://doi.org/10.1002/oa.2731)
Chapter VIII	Chicken: Its Symbolic Meaning from Archaeological Evidences of Historic Thailand	Jirasa	
Part III Chicken and Human Interaction in Contemporary Thai Society			
Chapter XI	Part I Thai Cock Fighting	Chomnard, Saroj	เดิมจะส่งให้วารสารไทยศึกษา (จุฬา) ปลายปี ๒๕๖๓ ปัจจุบันติดปัญหาในการเรียบเรียงเนื้อหาสำหรับ วารสารไทยศึกษา จึงวางแผนส่งวารสาร The Liberal Arts Journal, Mahidol University 2022 <u>ต้นปี ๒๕๖๕</u>
	Part II Fighting Style of Gamecocks and Their Development	Thanathip, Skom, Supaporn and Saroj	<ul style="list-style-type: none"> นำเสนอภาคโปสเตอร์ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ที่ประเทศมาเลเซีย เมื่อปี <u>๒๐๑๔</u> และจะจัดส่งให้วารสารไทยศึกษา (จุฬา) พิจารณาและคาดว่าจะตีพิมพ์เป็นภาษาไทยคู่กับ Part II ปลายปี ๒๕๖๔ ปัจจุบันติดปัญหาในการเรียบเรียงเนื้อหาสำหรับ วารสารไทยศึกษา จึงวางแผนส่งวารสาร The Liberal Arts Journal, Mahidol University 2022 <u>ต้นปี ๒๕๖๕ ด้วย</u>

Chapters	Contents	Author	Publish
	Part III - Fighting Cocks in the Community that Never Had Culture of Cockfighting - Cultural Spaces Based on the Comparison of Chicken Bone Divination Scripts from Three Villages	Pollavat	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยายและตีพิมพ์เรื่อง รัฐคนไทย/ไทยชายแดน และ ทิศทางใหม่ๆ ในไทยศึกษาในการประชุมวิชาการ ประจำปี ๒๕๕๙ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๑๙-๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หน้า ๓๗๗-๓๙๕ • บรรยายและตีพิมพ์เรื่อง Cultural Spaces Based on the Comparison of Chicken Bone Divination Scripts from Three Villages ใน Proceedings in The 10th International Conference of HUSOC Network on “Dynamics of Humanities and Social Sciences in Cross-Border Societies” February 2nd – 3rd, 2017. Chiang Rai Rajabhat University. p. 58-71
Chapter XIII	Thai Indigenous Chicken Production and Protein Source for People	Darunee and Ongard	ตีพิมพ์ เรื่อง การปรับปรุงผลผลิตไก่ไทยเพื่อคุณภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน (Improvement of Thai Chicken Production for Improved Living Standards) ใน The Liberal Arts Journal, Mahidol University, Vol 4 No 1 January – June 2021

๓. สรุป

- เจ้าชายอากิชิโน โนมิยะ ฟูมิฮิโตะ ทรงพระดำริให้มีการศึกษาวิจัยพหุสัมพันธ์ระหว่างคนกับไก่ (Human-Chicken Multi-relationships Research Project; HCMR) ระยะที่ ๑ ระหว่างปี ๒๕๔๗ – ๒๕๕๐ โดยกำหนดโจทย์วิจัยว่า "เหตุใดและอย่างไรไก่ป่าจึงมีวิวัฒนาการกลายมาเป็นไก่บ้าน" มีแนวการทำงานเป็นการผสมผสาน (Interdisciplinary approach) ในการดำเนินโครงการ นักวิจัยไทยและญี่ปุ่นจะมีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยเจ้าชายจะเสด็จเป็นประธานการประชุมเสมอ
- สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จฯเป็นองค์ประธานในงานเปิดตัวหนังสือ "Chicken and Humans in Thailand: Their Multiple Relationships and Domestication" ณ สยามสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๓ นับเป็นการสรุปงานวิจัยระยะที่ ๑
- เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เจ้าชายอากิชิโนะ โนมิยะ ฟูมิฮิโตะ หรือที่รู้จักกันในพระนามว่า "เจ้าชายอากิชิโนะ" ได้รับการโปรดเกล้าฯ จากสมเด็จพระจักรพรรดิโนริฮิโตะ สถาปนาให้ดำรงตำแหน่งมกุฎราชกุมาร หรือรัชทายาทลำดับที่ ๑ แห่งราชวงศ์ญี่ปุ่น
- หลังจากความสำเร็จของโครงการ HCMR ระยะที่ ๑ เจ้าชายฯ ทรงพระดำริให้ดำเนินการวิจัยในระยะที่ ๒ โดยกำหนดระยะเวลาระหว่างปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ และจะสรุปผลการดำเนินโครงการในปี ๒๕๖๑
- ปี พ.ศ.๒๕๖๓ บทความของนักวิจัยไทยได้รวบรวมเสร็จหมดแล้ว แต่ทางญี่ปุ่นยังไม่สามารถสรุปส่วนของญี่ปุ่นได้เพื่อจะได้ตีพิมพ์ร่วมกัน ประเทศไทยจึงได้หาแนวทางเผยแพร่บทความของนักวิจัยไปสู่สาธารณะในรูปแบบต่างๆ ก่อน

- ปี ๒๕๖๔ นักวิจัยไทยมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการและโปสเตอร์วิชาการ ไปแล้ว ๕ บทความ (จากทั้งหมด ๖ บทความ) ส่วนอีก ๑ บทความกำลังส่งให้พิจารณาต้นปี ๒๕๖๕ คาดว่าหากได้รับการตอบรับก็จะตีพิมพ์เผยแพร่ในปี ๒๕๖๕

๔. ประเด็นเสนอต่อที่ประชุม

เพื่อรับทราบผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๔

รายนามนักวิจัยภายใต้โครงการ HCMR ระยะที่ ๒

พระนามและรายนามผู้บริหารและนักวิจัยฝ่ายญี่ปุ่น

๑) H.I.H.Prince Akishino Nomiya Fumihito	
๒) Osamu Akagi	
๓) Kazunobu Ikeya	National Museum of Ethnology
๔) Hideki Endo	The University of Tokyo
๕) Arato Oshima	Office J-THAI
๖) Atsuyoshi Okabe Aoyama	Gakuin University
๗) Kayo Okabe	Hosei University
๘) Hiroshi Ogawa	Tokyo University of Agriculture
๙) Tatsuo Oshida Obihiro	University of Agriculture and Veterinary Medicine
๑๐) Takeshi Sasaki	Tokyo University of Agriculture
๑๑) Masaru Takada	Okinawa Zoo and Museum
๑๒) Naoki Tsunekawa	The University Of Tokyo
๑๓) Yoshihiro Hayashi	National Museum of Nature and Science
๑๔) Yuji Baba	Kyoto Bunkyo Gakuen
๑๕) Takashi Masuno	The Graduate University for advanced Studies (SOKENDAI)
๑๖) Jun Yagi Jun	Royal Company
๑๗) Takahiro Yonezawa	Fudan University
๑๘) Yasuo Ino	Tokyo University of Marine Science and Technology
๑๙) Dr. Masaki Eda	Hokkaido University Museum

พระนามและรายนามผู้บริหารและนักวิจัยฝ่ายไทย

๑) สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ องค์ราชูปถัมภ์ของโครงการพหุสัมพันธ์ระหว่างคนกับไก่ สยามบรมราชกุมารี	
๒) ศาสตราจารย์ ดร.ไพรัช ธัชยพงษ์	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัฑิย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๔) นายองอาจ เดชอิทธิรัตน์	เครือเจริญโภคภัณฑ์
๕) ดร.ธนิต ชังถาวร	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
๖) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ ตีรวัฒนวานิช	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๗) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ ศิริภัทรประวัติ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๘) ดร.พัชรพร กรมจันทร์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๙) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์จิรา ภาภูตานนท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
๑๐) ดร.อัมพร วิเวกแก้ว	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๑) รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร อิศริโยดม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๑๒) นายสาโรจน์ เจียรคงมั่น	สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์ไก่พื้นเมือง
๑๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศกร คุณวุฒิมุขิธริน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๑๔) ดร.ธนาทิพย์ สุวรรณโสภี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๑๕) ดร.ไสว วังหงษา	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๑๖) นายทศพร ศรีศักดิ์	กรมปศุสัตว์
๑๗) น.ส.ตรุณี โสภา	กรมปศุสัตว์
๑๘) รองศาสตราจารย์สุกัญญา สุจฉายา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๙) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด ศีตีสาร	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒๐) ดร.พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
๒๑) รองศาสตราจารย์ ดร.รัศมี ชูทรงเดช	มหาวิทยาลัยศิลปากร
๒๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิรัสสา คชาชีวะ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
๒๓) ดร.ประสิทธิ์ เอื้อตระกูลวิทย์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
๒๔) นางสาวปริญญาภรณ์ เต็งประเสริฐ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
๒๕) นางสาวธัญญ์ณัช บุชบงค์	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ